І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го КВІТНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 6, 1961 No. 63. VOL. LXVIII.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ПРОПОНУЄ ЗАХОДИ ПРОТИ ПРИПАДКОВОЇ ВІЙНИ

КЕННЕДІ ЗБІЛЬШУЄ ОБОРОННИЙ БЮДЖЕТ НА ДВА БІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара, зізнаючи на закритому засіданні Сенат. Комісії Збройних Сил, заявив, що ЗДА не можуть вести такої оборонної політики, щоб існувала можливість вибуху світової війни внаслідок якогось необережного випадку та фальшивого алярму. Вступну частину зізнань МекНамари дозволили опублікувати в пресі. Секретар оборони казав, що треба зробити все можливе, щоб виключити можливість атомової війни внаслідок якоїнебудь необережности. Тому, казав МекНамара, треба зреорганізувати електронічні системи та інші алярмові заходи, щоб виключити всяку випадковість при вибуху атомової війни. На думку секретаря оборони треба також подбати про те, щоб зредукувати залежність безпеки ЗДА від балістичних далекосяжних ракет, бази яких може ворог знищити за першим нападом на цю країну. Секретар оборони рекомендує обмежити продукцію керованих ракет „Ніке - Зевес", на які вже видано $1.750,000,000, але щодо яких існує сумнів, чи вони зможуть в найближчому часі бути випродуковані в такому числі, що могли б дійсно знищити ворожі керовані ракети. Ці ракети мають випробовувати в найближчому році над Пацифіком, де вони мали б знищити в повітрі керовану ракету „Атлас", яку випустять із летунської бази в Каліфорнії. В політичних колах сподіваються, що в Конґресі буде завзята боротьба в обороні далекосяжних бомбовиків типу Б-70, тип яких уряд плянує обмежити до 4-ох замість теперішніх 12-ох. МекНамара подрібно обговорював висоту оборонного бюджету на фінансовий рік, який зачинається 1-го липня 1961 і кінчається 30-червня 1962 р. Цей бюджет запропонований у висоті $43.194.345.000, в чому майже два більйони долярів виносять збільшення, пропоновані президентом Кеннеді. МекНамара заявив, що попередник в Білому Домі виконав велику працю при плянуванні оборонного бюджету. Уряд Кеннеді має інший погляд на деякі пункти цього бюджету, казав секретар оборони, і тому запропонував деякі зміни. З секретарем оборони був і голова Об'єднаних Шефів Штабу ген. Лаймен Л. Лемніцер, який заявив, що під час змін в оборонному бюджеті секретарі оборони були в постійному зв'язку з шефами штабів різних родів зброї. Ця заява має на цілі заспокоїти тих членів Конґресу, які нарікали на те, що уряд Президента замало прислухається до голосів військовиків при вирішуванні оборонних проблем. МекНамара подрібно обговорював видатки на континентальну оборону, в тому також і на ракети „Майдес", які мають виявляти ворожі далекосяжні ракети, а також і видатки на „бомбову алярмову систему" для стратегічних бомбовиків і баз для керованих ракет. Секретар оборони заявив, що уряд хоче звернути більшу увагу на те, щоб розбудувати належно саме ту зброю, яка буде потрібна на випадок потреби повести відплатну акцію проти ворога, який відважився б напасти на ЗДА.

ЗДА закликають Кастра „зірвати з міжнародним комунізмом"

Вашингтон. — Державний департамент надрукував 36-сторінкову брошуру, в якій закликає кубинського прем'єра Фіделя Кастра зірвати „з міжнародним комунізмом" та „повернутися до гідности" початкових цілей кубинської революції. В редаґуванні цієї книжки брали участь представники Білого Дому під проводом президента Кеннеді. В книжечці пишеться про те, що „кубинський нарід залишається і надалі нашими братами". Американський уряд признається до деяких помилок в політиці щодо кубинського народу. Але одночасно заявляється, що ЗДА разом із іншими американськими державами рішені є запевнити демократичну форму влади і „обіцяють допомогти кубинцям здобути волю, демократію і соціяльну справедливість". Кубинський нарід, овіяний духом свого великого патріота Хозе Марті, боротиметься за ті ідеали, які голосили борці, що в горах Сієрра Маестро змагалися проти тиранії Фулхенсія Батісти, — пишеться в цій брошурі. 3-го квітня кубинська канонерка затримала була коло кубинського узбережжя американську шкуну і хотіла її затопити, але після появи американського кружляка канонерка втекла. Кубинська урядова преса в Гавані називає публікацію державного департаменту „образливою брехнею та цинічним перекручуванням фактів". Часопис „Революсіон" пише, що ЗДА не мають права промовляти в імені інших американських держав.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ ПРИЛУЧАЄТЬСЯ ДО ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ Т. ШЕВЧЕНКА

Вашингтон. — Президент Джан Ф. Кеннеді, окремою телеграмою до голови Комітету Пам'ятника Шевченкові проф. Романа Смаль-Стоцького, прилучився до загального вшанування пам'яті Тараса Шевченка у сторіччя його смерти. В телеграмі, датованій 25-го березня ц. р., президент Кеннеді стверджує:

„Я радо додаю свій голос до тих, що вшановують великого українського поета Тараса Шевченка. Ми вшановуємо його за його багатющий вклад в культуру не тільки України, яку він так дуже любив і так вимовно описав, але й культури світу. Його діло є шляхетною частиною нашої історичної спадщини. Джан Ф. Кеннеді".

Президент Джан Ф. Кеннеді

През. Кеннеді полетить до Парижу на наради з де Ґолем

Париж. — Водночас у Парижі і Вашингтоні проголошено, що 31 травня ц. р. Дж. Ф. Кеннеді полетить джетом до Парижу на триденні розмови з французьким президентом Шарлем де Голлем. Ці відвідини матимуть характер „обмеженої офіційної візити", щоб не заповнювати всього часу парадами й прийняттями та вможливити обом лідерам широкі наради. Газетні коментатори пригадують з цієї нагоди, що між ЗДА і Францією є більше розбіжностей, як між будь-якими двома західніми союзниками. Різнять їх підхід до Об'єднаних Націй, до справи Конґа, до сцентралізованого і наче б наддержавного Північно-атлянтійського пакту (НАТО), до французьких амбіцій стати атомовою великодержавою та, врешті, до проблеми колоніялізму. Відвідини Кеннеді мають на цілі вирівняти або бодай злагіднити ці розбіжності. Ця перша подорож през. Кеннеді до Европи буде попереджена нарадами з англійським прем'єром Мекмілленом, що відбуваються в цьому тижні у Вашингтоні, та відвідинами у Вашингтоні також інших закордонних державних мужів. 11-го квітня приїздить до Вашингтону західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер, 18-го квітня грецький прем'єр Константин Караманліс, 23-го квітня індонезійський президент Сукарно, а 30-го травня туніський президент Габіб Бурґуїба. На 22-го червня передбачений приїзд японського прем'єра Гаято Ікеди. Чи през. Кеннеді поїде з Парижу ще до інших західньо-европейських столиць — Лондону, Бонну і Риму — ще не відомо, але сумнівно.

Департамент оборони ліквідує 73 військові бази, як перестарілі

Вашингтон. — Департамент оборони повідомив, що здійснюючи програму модернізації армії, треба скасувати в З'єдинених Державах 52 військові бази й інсталяції, а за кордоном треба буде зліквідувати 21 військову базу. Покищо не повідомлено, в яких країнах будуть зліквідовані американські військові бази, поки не будуть закінчені переговори з закордонними урядами. Президент Кеннеді заявив в бюджетовому зверненні з 28-го березня, що треба зліквідувати „непотрібні військові бази", не зважаючи на „місцевий патріотизм" окремих міст, де ці бази знаходяться. Секретар оборони Роберт МекНамера заявив, що ліквідація цих баз коштуватиме коло $ 50 мільйонів після 1-го липня 1961 р., але в найближчому році вона заощадить державній скарбниці $ 220 мільйонів. Ліквідація військових баз у ЗДА дасть $ 120 мільйонів ощадностей і спричинить безробіття 15,000 осіб, в тому 6,000 військовиків, які дістануть працю в інших військових аґенціях. Департамент оборони постарається про працю для тих 9,000, які втратять працю на військових базах.

Сен. Йонґ називає основника Товариства ім. Джана Бирча „малим Гітлером"

Вашингтон. — Сенатор-демократ з Огайо Стівен М. Йонґ заявив в Сенаті, що основник Т-ва ім. Джана Бирча Роберт Г. В. Велч є „малим Гітлером", і тому Конґрес не має потреби вести переслухання в справі цього товариства, як воно собі цього бажає. Це товариство є скрайне правим, і його член та видавець його публікацій Томас Андерсон із Лос Анджелесу назвав недавно президента генерала Армії Двайта Д. Айзенгавера „обдуреним" комуністами. Андерсон казав, що не вірить заяві Велча про те, що Айзенгавер є „свідомим комуністичним аґентом". Але Андерсон твердить, що Айзенгавер є „обдурений" комуністами, і що уряд та інші урядові аґенції є „дуже сильно інфільтровані" комуністами. Інший член Т-ва ім. Бирча професор Іллинойського університету Ревільо Пендлетон Олівер сказав, що в уряді президента Кеннеді є так „придуркуваті особи", які могли б діяти в інтересі комуністів. Професор Олівер твердить, що льояльність Президента буде так довго під сумнівом, поки він не нажене від себе політичних пройдисвітів. Він відмовився сказати, кого має на думці.

● Від 20-го квітня до 1-го червня в Банкерс Федерал Шов 340 — 6-та Евню відбуватиметься виставка рисунків Юрка Бобринського.

„СВОБОДА" У ВЕЛИКОДНЬОМУ ЧАСІ

Вчорашнє число „Свободи" з датою 5-го квітня з технічних причин не могло появитись. Натомість сьогоднішнє число появляється на 6 сторінок, з окремим, ілюстрованим репортажем з похоронів сл. п. Дмитра Галичина. Чергове число „Свободи", що друкуватиметься з датою п'ятниці, 7-го квітня, буде святочно-великоднє та матиме 8 сторінок. Великодній характер матиме й наступне число, що появиться з датою суботи, 8-го квітня, разом з англомовним „Українським Тижневиком". З уваги на Великдень, „Свобода" з датою вівтірка, 11-го квітня, що мала б друкуватись у понеділок, 10-го квітня, не появиться, а у вівторок, 11-го квітня, буде надруковане вже реґулярне видання щоденника, що в дальшому вже появлятиметься нормально, кожного дня за винятком неділі і понеділка.

В Сенеґалі оваційно вітали віце-президента Джансона

Дакар. — Колишня французька колонія Сенеґаль урочисто святкувала перші роковини своєї державної незалежности у вівторок 4 квітня ц. р. На цю урочистість прибули представники з 71 держави. Сенеґальці для підкреслення свого бажання жити з усіма державами в згоді, вислали м. і. запрошення до Вільного Китаю на Формозі й до Комуністичного Китаю, до Ізраїлю і до арабських країн. Китайські комуністи не прибули, але були приявні представники Ізраїлю та всіх його арабських сусідів. Не запрошено тільки Малі і Ґвінею, найбільших противників Сенеґалю. Найбільші овації і почесті збирав віце-президент Линдон Джансон, який прибув туди, як репрезентант Президента. Першим, що склав бажання президентові Сенеґалю Леопольдові Сенґорові був представник Франції — наступним був віце-президент Джансон. Від Совєтів прибули Іван Сенін з Президії Верховного Совєта і заступник міністра закордонних справ Яков Малік. Сенеґальський прем'єр Еамаду Дія з'ясував на урочистому засіданні парляменту перший сенеґальський 4-річний господарський плян. Він м. і., засудив „радикальний невтралізм" деяких азійсько-африканських країн, з виразним натяком на З'єдинену Арабську Республіку і Ґану, та заповів свою співпрацю з Західньою Европою. Він прославляв французького президента де Ґоля за признання впродовж останніх двох років державної самостійности своїм 15-м колоніям і за його зусилля розв'язати приблему Альжиру.

Амбасадор ЗДА в Тунісії конферує з альжирськими арабами

Туніс. — Волтер Волмслей, американський амбасадор в Тунісії, прийняв на довшу розмову, перервану спільним підвечірком, двох членів тимчасового екзильного революційного уряду Альжиру, покликаного до життя арабськими націоналістами. Абдель Гафід Буссуф, міністер для справ зброї і зв'язку, та Мохаммед Язід, міністер інформації, були запрошені до американської амбасади, бо амбасадор Волмслей хотів безпосередньо перевірити чи справді заповіджені французько-альжирські переговори зірвані ще поки почались. Заповіджені на 7-го квітня цього року безпосередні переговори між офіційними представниками французького уряду й тимчасового екзильного уряду Альжиру, що насправді репрезентує альжирсько-арабську самостійницьку партію Альжирського фронту національного визволення, опинились несподівано під знаком запиту. Речники згаданого арабського націоналістичного табору проголосили, що вони не вишлють своїх делеґатів до містечка Евіяну, де мали відбуватись переговори, поки не буде з'ясована справа заповіджених французьким міністром для справ Альжиру Люї Жоксом переговорів французького уряду з суперницькою групою альжирських арабів, так званим Рухом альжирського визволення. Тимчасовий екзильний уряд арабських націоналістів з Альжиру вважає себе за виключного репрезентанта альжирських арабів і стоїть на становищі, що хоч французам вільно „консультуватись" з ким їм подобається, проте вони, французи, не можуть ставити на одну дошку обидві альжирські групи і вести наче паралельну конференцію з отими двома групами. Альжирські націоналісти з фронту національного визволення вважають своїх земляків з тієї другої організації — за зрадників народу, опортуністів і прислужників французького колоніялізму, дармащо їх лідер Гаджі Мессалі, перевів багато років у французьких в'язницях. Заяви альжирських арабів не вважають за зірвання переговорів, але за відсунення їх. Не виключають, що натиск з Москви й Каїро скріпив екстремні настрої серед альжирських арабів. Цю справу загостив атентат — імовірно переведений французькими правими екстремістами — проти посадника згаданого міста Евіяну, в якому вбито того посадника й ранено його дружину.

30,000 англійських пацифістів демонстрували в Лондоні проти ЗДА

Лондон. — В минулий понеділок відбулась в центрі Лондону велика демонстрація пацифістів, у проводі якої йшли понад 80-літній філософ Бертранд Рассел, декан з собору св. Павла Колінс та один з лідерів лівого крила соціялістичної партії праці, парляментарний посол Майкел Фут. Демонстрація відбувалась проти існування на території Англії американських баз, зокрема проти морської бази для атомово-підводних човнів та проти взагалі атомового зброєння. Сильні відділи поліції не допустили демонстрантів під американську амбасаду. Поліція арештувала 31 найбільших авантурників, які відповідатимуть перед судом за порушення публічного спокою. Поліція мала найбільший клопіт, щоб перешкодити зударові між отими демонстрантами і контр-демонстрацією Ліґи імперських лоялістів. Група пацифістичних демонстрантів просто із Трафальґар скверу розпочала 550-милевий протестаційний марш пішком до Голі Лоч в Шотляндії, де ЗДА мають морську базу. Англійська поліція має вже досвід з отакими демонстрантами і „виловлює" їх подорозі. В теперішній демонстрації знову нічого не казалось про атомове зброєння СССР, тільки Англії й Америки.

У Товмачі засуджено на смерть колишнього члена ОУН Дземана

Торонтонський тижневик „Гомін України" за 1 квітня ц. р., подав таке повідомлення: станиславівська радіовисильня інформувала 3 березня ц. р. про присуд смерти для члена ОУН Дземана. Судовий процес над Дземаном був відкритий для публіки. Він відбувся в Товмачі. Підсудний походив з села Олеша. Судила Дземана виїзна сесія Станиславівського обласного суду. Процес виявив, що влітку 1944 року Дземан вступив до Організації Українських Націоналістів, його зверхником був Ярослав Водославський, за кличкою „Зорян". Зізнавав на суді теж Роман Присяжнюк, кол. член ОУН, який працював разом з Дземаном. Після війни Дземан виїхав у 1956 р. на Донбас, де жив аж до хвилини його арештування, себто до 1960 р. Як твердить большевицьке звідомлення з процесу, Дземан протягом свого перебування на Донбасі зберігав обріз рушниці. Процес закінчився присудом до „вищої міри покарання" —розстрілу.

● Об'єднані Нації змогли передтерміново звернути $8,200,000, що їх три роки тому позичили в 11-х країнах на очищення Суеського каналу після того, як Єгипет, що на нього напали Англія і Франція, свідомо затопив там 40 кораблів, щоб внеможливити рух по Каналі. З відновленого по Канаді руху, Об'єднані Нації діставали частину грошових впливів.

КЕННЕДІ І МЕКМІЛЛЕН РОЗГЛЯДАЮТЬ СВІТОВІ ПРОБЛЕМИ

Вашингтон. — Від середи 5-го квітня до кінця цього тижня відбуваються у Вашингтоні наради з прибулим сюди англійським прем'єром Геролдом Мекмілленом і міністром закордонних справ лордом Гюмом. Наради передбачено в той спосіб, що Президент і прем'єр Англії конферуватимуть в середу і четвер, в п'ятницю Мекміллен промовлятиме в Технологічному Інституті в Кембриджі, Месс., а на суботу вертається на підсумування висновків. В міжчасі, від вівтірка, радили вже державний секретар Дін Раск, лорд Гюм та їхні найближчі співробітники. Ці конференції охоплюють всі світові актуальні справи, в першу чергу загрозливу ситуацію в Ляосі і в Південному В'єтнамі, поновлену совєтську політичну атаку проти Західньої Німеччини й Берліну, справи Об'єднаних Націй, Конґа, колоніялізму й інші. 26 березня ц. р. коротка наспіх зорганізована розмова през. Кеннеді з Мекмілленом відбулась на Флориді, виключно у зв'язку з небезпечною ситуацією в Ляосі. Мекміллен прилетів туди на кілька годин з поблизької Британської Західньої Індії. У зв'язку з теперішніми нарадами двох англомовних союзницьких великодержав газети інформують про суперечні настрої у відношенні до останньої совєтської ноти в справі Ляосу. Англійський міністер закордонних справ буцім-то не виключає, що Хрущов свідомо промовчав в тій ноті вимогу Заходу щодо негайного військового перемир'я в Ляосі, щоб продовжувати тамошню війну з активною допомогою від СССР ляоським комуністам, знову ж сам прем'єр Мекміллен буцім то „оптиміст". Водночас індійський прем'єр заявив, що „існує деяка надія", але застерігся, що „трудно сказати щось більше". Французький міністер закордонних справ Кув де Мурвіль, так само, як раніше Дін Раск і лорд Гюм, відвідав Ню Делі і конферував з індійським прем'єром про Ляос.

Гаролд Мекміллен
прем'єр Великої Британії

За останніми відомостями щодо Ляосу — Англія і СССР, як „спонзори" Женевської конференції з 1954 р., на якій створено суверенний Ляос, звернуться за яких 2—3 дні до воюючих сторін в Ляосі з закликом припинити воєнні дії. Кеннеді і Мекміллен буцім-то рішуче противляться мировим переговорам, поки не запанує в Ляосі спокій і поки не перевірять того спокою члени відновленої міжнародної контрольної комісії для Ляосу (Індія, Канада і Польща). Англійський прем'єр Мекміллен і його дружина прилетіли у вівторок 4 квітня вечером на військове летовище в Мериленді, але відтіль негайно перевезено їх гелікоптером до центру Вашингтону. Мекміллен у короткій вступній промові заявив, що він задумує передискутувати з президентом „всі великі справи дня", та що обидві англомовні великодержави „мають перед собою багато проблем і труднощів". Але він висловив переконання в їх щасливу розв'язку — при передумові єдности. Мекміллена привітав від Президента державний секретар Дін Раск. Безпосередньо після свого прибуття до Вашингтону і залишення гостя в англійській амбасаді, державний секретар Дін Раск прилучився в державному департаменті до великої наради, яка відбувалась під проводом през. Кеннеді та в якій брали участь: державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт МекНамара, секретар фінансів Даґлес Діллон, голова Центральної розвідчої аґенції Доллес, і голова шефів об'єднаних штабів ген. Лаймен Лемніцер.

Китайські комуністи звільнили хворого американця

Гонґ Конґ. — Комуно-китайський уряд звільнив із в'язниці 60-річного американця Езру МекКенна, що його 10 років тому засудив був на 15-річну в'язницю за „шпигунство". Езра МекКенн який народився в Китаї, був бизнесменом. Він захворів у в'язниці на пістряка і внаслідку заходів Червоного Хреста та розмові американського амбасадора в Польщі з тамошнім комуно-китайським амбасадором під час їх минуломісячної зустрічі — пейпінґський уряд дозволив дружині хворого американського в'язня, пані Флорі МекКенн з Пасадени в Каліфорнії, прибути до Китаю й відвідати чоловіка. Вона звернулась з просьбою до пейпінґського уряду, щоб той звільнив її чоловіка і дозволив перевезти його до лікарні в Америці. Китайські комуністи „ласкаво" погодились на такий „акт ласки", супроти смертельно хворої людини, яку вони запропастили.

В АМЕРИЦІ

● **Перед Великодніми Святами** недавній віце-президент Ричард М. Ніксон відвідав попереднього президента Двайта Д. Айзенгавера в його мешканні в Палм Бічі. Представник генерала Айзенгавера назвав цю зустріч „неофіційною візитою". Президент Айзенгавер плянує виїхати з Палм Бічу в половині квітня ц. р.

● **Бюро перепису населення** стверджує, що внаслідок того, що жінки в ЗДА живуть довше, як чоловіки, на кожних 100 жінок і дівчат в цій країні припадає тільки 97 чоловіків і хлопців. В 1950-му році на 100 жінок було 99 чоловіків. 1-го квітня 1960 року в ЗДА було 91 мільйон жінок і 88,300,000 чоловіків; в 1950 році було 76,100,000 жінок і 75,200,000 чоловіків. В 1960 році було в ЗДА 9,100,000 жінок у віці понад 65 років, а чоловіків в тому віці було тільки 7,500,000.

● **2-го квітня**, згідно з традиційним звичаєм, відкривають пляжу на Коні Айленді в Ню Йорку, але цього року у Великодню неділю мало було людей на пляжі і хідниках, бо віяв сильний вітер, який доходив до 40 миль на годину. Та проте два завзяті мешканці Ню Йорку таки почали купелевий сезон і купалися в холодній воді океану.

● **Метрополітальна опера** в Ню Йорку кінчає цьогорічний сезон в суботу 15-го квітня. В останньому тижні в цій опері будуть такі вистави: понеділок (10 квітня) — Богема, у вівторок — Турандот, середу — Кармен, четвер — Марта, п'ятницю — Аїда і в суботу о год. 2-ій по полудні — Дон Карльо, а увечері о год. 8 — Албана Берґа — Воззек.

● **В місті Гінесі** у віддалі 35-х миль від Гавани під час вистави Пасійної драми прийшло до заворушень, в яких поранено 6 осіб і 12 осіб заарештовано. Коли мали розпинати актора, який грав ролю Ісуса Христа, з публіки почали кричати: „Куба так, а СССР ні!". Поліція вистрелила в повітря, і тоді прийшло до заворушень, під час яких заарештовано 60 осіб, але 48 звільнено, а затримано в тюрмі 12.

● **3-го квітня** в північній частині нюйоркського стейту випав сніг, який місцями покрив землю на дев'ять цалів високо. Одночасно віяв сильний вітер. Того самого дня в Лос Анджелесі температура доходила до 94-ох ступнів, а 2-го квітня термометер показував 87.

У СВІТІ

● **Англійський міністер** закордонних справ лорд Гюм, вернувшись з конференції вісьмох держав в столиці Сіяму Банґкоку до Лондону, заявив, що існує найбільша небезпека, що комуністи заволодіють у Південному В'єтнамі. Водночас, стрінувшись з колишнім прем'єром Ляосу Суванною Фоумою, який роз'їздить тепер по столицях Европи, порадив йому, щоб він не їздив по світі, а вернувся мерщій до своєї батьківщини і там заводив мир. Фоума не послухав і заповів свою подорож ще до Москви й Пейпінґу.

● **Бельгійський король** Бодуен визначив міністра П'єра Гармеля, щоб той в його імені перевів розмову з лідерами всіх політичних партій та склав йому звіт про можливості створення нового уряду в Бельгії. Вибори, що відбулись там попередньої неділі, не дали ніякій партії безоглядної більшости.

● **Колишній прем'єр в Непалі**, Б. П. Койраля, арештований в грудні мин. року, коли король тієї маленької держави в Гімалайських горах, Магендра Бір Бікрам Дева, перейняв диктаторську владу, проголосив у в'язниці голодівку. Після шістьох днів голодування — він важко захворів.

● **Закордонні дипломати**, учасники минулотижневої конференції 8-х держав в Банґкоку в Сіямі, прирівнювали американського державного секретаря Діна Раска, якого вони вперше побачили, до покійного державного секретаря Джана Фостера Доллеса, як такого державного мужа, що „нічого не дасть большевикам". Проте, як висловився один сіямський дипломат, в приявності Доллеса кожний відчував, що Доллес „гласкає людей по голові", а Дін Раск ніби має приємніші манери.

● **В Італії** загорівся в тунелі пасажирський потяг, на шляху між Туріном і Римом. З-посеред кругло 500 пасажирів — 5 згинули, затруєні димом, а 70-х відвезено до шпиталів, при чому коло 40 важко хворі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Трагедія в Бабинім Яру

Бабин Яр — околиця на передмісті столиці України Києва, записана трагічно в історії другої світової війни масовими масакрами розстрілюваних гітлерівськими екзекуційними командами українців і жидів, зазнав 13-го березня цього року нової жахливої трагедії. Під масами глиняного ґрунту, що обсунулися внаслідок меліораційних робіт, згинуло 145 осіб, а 143 було поранено. Велетенський обсув землі знищив 39 домів, два робітничі гуртожитки, трамвайний парк, одну фабрику і магазин.

Совєтські офіційні чинники, зокрема офіційні агенції ТАСС і РАТАУ, цю трагедію промовчали згідно з совєтською практикою, яка не дозволяє подавати ніяких інформацій про стихійні лиха й катастрофи на терені Совєтського Союзу. Про те, що сталося, закордонні кореспонденти в Москві довідались від американських туристів, що побували в Києві, і з надрукованого набагато пізніше після нещастя повідомлення в російськомовному офіційному органі ЦК КПУ, Верховного Совєту та Ради Міністрів УССР „Правда Украины".

Згідно з повідомленням згаданого часопису, катастрофа була спричинена „помилками" і „порушенням технології" під час публічних робіт, ведених з метою засипання яри та кручі в околиці Бабиного Яру і передмістя Куренівка, та створити на їх місці публічний парк. Для цього була сконструйована ціла система засипування ярків і балок землею з допомогою води, але, як звичайно буває в таких випадках в СССР, греблі виявилися заслабі, і вода, прорвавши їх, не тільки залила околицю, але й зрушила цілі маси землі, засипаючи доми та споруди, ховаючи під собою сотки людей.

Про те, що причиною трагедії були не тільки „помилки", а таки передусім недбайливість і некомпетентність совєтських „технологів" у веденні запляткованих робіт, свідчить і повідомлення тієї ж „Правды Украины", що проти керівників цього типово совєтського „проєкту" розпочато слідства і що вони будуть притягнені до „суворої відповідальности".

Щоб затерти розміри трагедії у свідомості населення і направити заподіяну шкоду, совєтська влада виступила з обіцянками, що потерпілі одержать відшкодування і що для них будуть приділені нові мешкання та грошова допомога на закуп хатнього влаштування. Але всі ці обіцянки, які, зважаючи на совєтську практику, напевно не будуть вповні виконані, — не повернуть життя десяткам киян, старших і дітей, не заступлять їх їхнім рідним. Не рекомпенсує цих втрат і найсуворіше покарання відповідальних за цю трагедію технологів, бо ж справді винними є не вони, а ціла совєтська система, для якої життя десятків і соток людей не важить ні крихітки і яка переходить до денного порядку над їхньою смертю й могилами і ще до того будує над похованими помордованих парки — розваги.

Комуно-китайський шантаж

Комуно-китайський міністер закордонних справ, маршал Чен І, той самий, що на чолі 3-ої армії всупив був у 1950 році в Корею, перетворивши тамошню війну в один з найбільш кривавих конфліктів після 2-ої світової війни, загрозив минулої неділі, що у випадку, коли б держави Південно-Східнього Азійського Пакту (СЕАТО), в першу чергу З'єдинені Держави, активно виступили проти комуністів у громадянській війні в Ляосі, то й комуністичний Китай проведе там збройну інтервенцію, поспішивши на поміч „ляоському народові". Чен І не твердив, що тепер ніхто ляоським комуністам не помагає, але підкреслив, що комуністичний Китай тримався до цього часу здалеку від внутрішніх справ Ляосу. Хоч заява комуно-китайського ватажка не була несподіванкою, бо учасники конференції СЕАТО в Бангкоку тиждень тому напевно брали під увагу, що Ляос може перетворитися в нову Корею: себто місце збройної розгри великодержав, — ця погроза таки кинула яскраве світло на похмуро - гротескову ситуацію не тільки в Ляосі, а й в усьому світі.

Москва і Пейпінґ діють нібито незалежно одне від одного, а чимало так званих знавців комуністичних справ твердять рішуче, що між СССР і комуністичним Китаєм існують розбіжності не тільки тактично - ідеологічного характеру й на тлі персональних амбіцій Нікіти Хрущова й Мао Тсе-тунга, але й, так би мовити, органічні, геополітичні, і що ті розбіжності будуть щораз зростати. Тим часом фактом є, що в своєму імперіялістичному гоні комуністичні великодержави не тільки одна одну підтримують, але й ведуть гру, наче спільно запляновану в усіх деталях. Ось так комуністичний Китай ніби тримався здалеку від ляоських справ, зате Москва переводила своїми літаками масову активну допомогу ляоським комуністам, користуючись найтіснішою співпрацею комуністичного Північного В'єтнаму, що постав виключно завдяки китайській допомозі. Ляоські комуністи заняли збройно вже третину території тієї країни і продовжують свій наступ, з активною допомогою реґулярних північно - в'єтнамських частин, з дальшим постачанням від Совєтів. Москва погоджується на західній проєкт „мирної злагоди" і пропонує почати негайно мирові переговори, але водночас промовчує справу військового перемир'я, хотячи, очевидячки, поставити Захід перед доконаним фактом захоплення комуністами дальшої території. Коли ж ЗДА й інші країни СЕАТО перестерігають, що вони не допустять до цього й протиставляться цьому власною збройною силою, то в ту дискусію включаються й китайські комуністи, погрожуючи, що в такому випадку вони вмаршують до Ляосу своїми арміями. Можливо, що на далеку мету Москві вийшло б на шкоду, якби Пейпінґ заволодів усім півднем Азії, але покищо Москва цьому сприяє своїми діями — у спільному поході проти Заходу.

Погрожування великою війною раз-у-раз повторюється в комуністичній „дипломатії". Шантаж — її невідлучний інструмент. Москва й Пейпінґ вживають цієї методи з успіхом, граючи на нехоті Заходу до війни й використовуючи цю нехіть для щораз нових завойовницьких цілей. Тому покійний державний секретар Джан Фостер Доллес, щоб доказати комуністам безвартість їх шантажів, створив теорію, що в поведінці з комуністами не слід боятися доводити ситуацію „над край війни". Ця його тактика мала успіх, бо доказувала Москві й Пейпінґові, що ЗДА не бояться війни. На превеликий жаль, теперішній уряд президента Кеннеді вживає супроти Москви й Пейпінґу такої делікатної фразеології і так підкреслено говорить про конечність лагодження конфліктів мирними розмовами, що це осмілює Москву й Пейпінґ продовжувати їхню облудну гру, заохочує до дальшого аґресивно - імперіялістичного походу і дальших актів шантажу.

Юрій Таркович

ДОПОВІДІ СОВЄТСЬКОГО ПРОФЕСОРА

На запрошення проводу географічного факультету університету в Сиракюзах, в стейті Ню Йорк, 20-го березня професор Московського університету, географ Сушкін прочитав дві доповіді. Він очолює відділ економічної географії згаданого університету, а в ЗДА перебуває на основі культурної виміни совєтських і американських науковців. Проф. Сушкін два місяці викладатиме в Колумбійському університеті, а протягом такого самого часу американський професор географії читатиме лекції в Московському університеті, найбільшому університеті СССР.

Проф. Сушкін прочитав одну доповідь для студентів і професорів, а другу того ж самого дня для зацікавлених. На обох доповідях було чимало слухачів.

У першій доповіді московський професор, на чисто совєтський лад, в першу чергу згадав про те, що географічний факультет Московського університету — це „найбільший такий факультет у світі", бо має понад 1.200 студентів і яких 300 професорів та викладачів. Він, очевидно, не подав жадних порівнювальних даних з іншими великими університетами світу. Далі він згадав про структуру цього факультету, про численні наукові експедиції студентів та професорів і про те, що „ми маємо на все багато грошей". Інші пункти доповіді були не менш банальні з повторюванням відомих совєтських фраз про те, що СССР не тільки найбільша, але й найбагатша країна світу, що совєтські професори пишуть грубі томи наукових праць тощо. По доповіді він давав відповіді на запити слухачів. З них лише два запити - відповіді були цікавішого характеру. Один студент питав, як стоїть в СССР справа з політичною географією. На це проф. Сушкін заявив: „Відповідати на таке питання — небезпечна річ". Другий запит був про те, чи й далі будують залізничний шлях в Сибіру поруч уже існуючого, т. зв. Транссибірського. Гість з Москви відповів, що побудували його до ріки Лєна, а далі нема можливости будувати. Ось це „нема можливости" викликало загальне здивування.

Автор цих рядків мав змогу говорити з багатьма студентами, і всі вони висловили глибоке розчарування доповіддю, бо ж абсолютно все те, що сказав учений гість, знає кожен студент першого семестру з підручника совєтської географії.

На другу доповідь зібралося більше слухачів, професорів, студентів, ширшої академічної публіки. Були присявні деякі керівники факультетів, декани та інші відповідальні особи Сиракюзького університету, що має близько 18.000 студентів. Доповідь тривала годину і ввесь той час московський професор подавав дані, які вражали своєю стандартністю. Менших цифри, як мільярд, большевицький учений взагалі не уживав. У нас, мовляв, грубі мільярди тонн запасу нафти, у нас трильйони тонн вугілля, у нас . . ., і так далі. Витворилося враження, що Совєтський Союз так і плаває на нафті. Договорився учений аж до того, що СССР має, мовляв, у чотири рази більше річкової води, як ЗДА і Канада разом узяті. А тому, мовляв, „ми можемо випродукувати більше електроенергії, використовуючи наші могутні ріки".

Вся нереальність і дешева хвалькуватість московського професора полягала не у мільярдових цифрах, якими він докраю знуджував освічену публіку. Може його цифри теоретично й правильні. Та справа в тому, що він, наприклад, говорив про колосальні, величезні запаси в Східньому Сибіру і на мапі показував, де точно ті запаси знаходяться, але при тому кожному студентові відомо, що в тій частині Сибіру нема залізниць, без яких не можна транспортувати вугілля, тим більше, що й річковий транспорт годі там використати. Треба б величезної праці і довгих років, щоб прокласти залізницю в ті непрохідні, безмежні пустелі. Зрештою, в недалекому вже часі атомова енергія цілком заступить енергію, добувану з вугілля. До того ж в індустріяльних країнах з найбільшою потребою пального, як ЗДА, Англія і Західня Німеччина, вже тепер існує велика надвишка вугілля. Це все совєтського ученого не турбує. Далі він сказав, що в гирлі сибірської ріки Обі мають побудувати величезну електрівню, яка використовуватиме безмежні сили води тієї ріки. Але при цьому кожному ясно, що само транспортування матеріялів до гирла Обі на далекій півночі коштувало б у сто разів більше, як будівля електрівні. Подібних пропагандивних заяв московського ученого було ще більше.

Одним словом, розчарування й цією другою доповіддю було загальне, слухачі дивувались, як совєтський професор може аж так далеко відійти від реальности. В цьому випадку культурний обмін вийшов на користь ЗДА. Студенти і професори великого американського університету переконались, куди зайшла совєтська наука і що являють собою її представники. Жаден студент, який вислухував ці доповіді, не захоче студіювати на „найбільшому у світі" географічному факультеті Московського університету.

. ПОЛТАВА

Про кохану рідну Полтаву,
Про дзвінку її давнюю славу,
Про зелені квітучі сади,
Про красу мого рідного краю,
Про степи, наче море безкрає,
У піснях я згадаю завжди.

Хай вітри мою тугу по полю
Рознесуть; і про лютую долю
Мого краю хай знають лани,
Може пісня моя на Вкраїну
Разом з вітром буйним полине
І привіт принесе з чужини.

Лети ж, моя пісне, в Полтаву
Пригадуй про битви і славу,
Розлийся на рідній землі,
Нехай і душа моя лине
В далеку кохану Вкраїну
Зірном упаде на ріллі.

НАДІЯ ХМАРА

ХАРЧІ ДЛЯ МИРУ

По деяких частинах світу мільйони людей хронічно голодують через недостачу харчових продуктів. Натомість по інших країнах — гори невикористаної зайвини харчів. Ці два факти становлять нині одну з найбільших проблем. Перед З'єдиненими Державами Америки стоїть можливість розв'язання цієї проблеми на користь людства.

Президент Кеннеді виразно сказав, яку велику вагу покладає він на розв'язання проблеми голоду в світі, і не тільки голоду, але просто недостатнього або невідповідного харчування. У своїй інавгураційній промові він закликав до спільної широкої боротьби з голодом і іншими відвічними „ворогами народів".

Пізніше, в одній із своїх промов Президент знову порушив проблему голоду. Він повідомив, що його адміністрація розробляє і поширює нову програму „Харчі для миру". „Те, чого ми маємо забагато, — сказав він, — має бути використане якнайефективніше, щоб допомогти голодним і тим сприяти економічному ростові всіх країн у світі".

Кілька місяців тому — ще перед виборами — президент Кеннеді створив цей спеціяльний комітет „Харчі для миру", сподіваючись, що він допоможе провести інтернаціональну програму розподілу лишків через „харчовий банк", що існує при Харчовій та Аґрикультурній організації ОН.

Останніми роками на питання, що робити з лишками продуктів, уряд З'єдинених Держав відповідав двома заходами: перший — частину лишків передавали населенню тих країн, де голод та інші стихійні лиха особливо давалися взнаки; другий — частину цих лишків продавали з такими умовами, щоб ці країни змогли розвинути свою економіку.

Програма розподілу лишків переводиться згідно з т. зв. Громадським Законом '80. За цим законом ЗДА продають частину своїх лишків за кордон і дістають за них чужоземну валюту. Пізніше ЗДА позичають знову понад половину цих грошей тим самим країнам, які дістали ці лишки, з умовою, щоб вони ці гроші вжили на розвиток своєї економіки.

Подаємо приклад, як переводиться цю другу програму. За умовою з Індією в 1956 р. туди переслано пшениці та інших продуктів на $360.000.000. Але протягом дальших трьох років $234.000.000 позичено Індії на довгий речинець для внутрішнього розвитку своєї країни.

На багато мільйонів долярів продуктів розподілено для допомоги дружнім країнам, коли вони опинились у біді. Наприклад, продуктів на суму близько $15.000.000 приділено мадярським утікачам в Австрії, та передано через мадярський Червоний Хрест для населення Мадярщини. Близько 40.000 тонн пшениці відправлено до Афганістану, де гостро відчувався брак хліба. Близько 20.000 тонн пшениці переслано до Ірану жертвам поводі.

Часом люди за кордоном з підозрінням дивляться на заходи, які є виявом американської великодушности. Вони думають, що в усьому тому ЗДА мають на меті власну вигоду. В своїх листах за кордон ми можемо розповісти їм про правдиву суть нашої допомоги і розвіяти їх несправедливі підозри.

Американська Рада

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ВИЗВОЛЕННЯ І ЙОГО КРИТИКА

На форумі Дискусійного Клюбу Круглого Стола в Ню Йорку відбувся 24-го березня ц. р. вечір, присвячений діяльності Американського Комітету Визволення у зв'язку з палкими спорами, які ведуться довкола тієї установи буквально за ввесь 10-річний час її існування та які züактуалізувались після гострого одвертого виступу вліті минулого року голови Виконного Органу УНРади, п. Миколи А. Лівицького, проти політики мюнхенської радіовисильні Американського Комітету. Голова Клюбу Круглого Стола Є. Стахів пояснив на вступі, що Управа Клюбу запросила президента Американського Комітету, Говленда Г. Сарджента, виступити на форумі Клюбу, але той, прийнявши в принципі запрошення, делеґував, на доповідача, як офіційного представника Комітету, п. М. Терпака, заступника голови Політичного відділу Американського Комітету.

М. Терпак заявив на вступі, що по нинішній день актуальними для політики Американського Комітету є дві засади, проголошені ним у його програмовій деклярації: заохочування політичної еміґрації в Західній Німеччині до єдности у боротьбі спільним фронтом проти комунізму і непересуджування державного устрою в країнах Східньої Европи. Теперішній президент Американського Комітету Г. Г. Сарджент підкреслював найвиразніше право всіх підсовєтських народів на самовизначення, себто ніхто ніколи не заперечував їх права на існування в самостійних національних державах. Політика Американського Комітету в цій справі достосована до принципів політики Державного Департаменту. Американський Комітет виявляє повне респектування національних ідеалів і аспірацій політичних еміґрацій. Далі доповідач подав у найзагальніших рисах інформаційний огляд діяльности Американського Комітету, що проходить по двох паралельних лініях: інформування підсовєтських слухачів про Америку й національні еміґрації та інформування вільного світу про СССР на основі поважних студій. Американський Комітет веде свою інформаційно-пропаґандивну роботу за залізною завісою з поміччю трьох могутніх радіовисилень — з Мюнхену, Формози й Еспанії. Радіопередачі тривають без перерви 24 години 17-ма мовами, а враховуючи паралельні передачі на різних хвилях, вони переводяться по 105 годин на добу. На 55 годин російською мовою українські передачі займають 18 годин. Свої твердження й тези доповідач документував і ілюстрував платівками, в яких подано зразки різномовних передач, зокрема ж і найширше — українських. Зарепрезентовано, між іншим, передачу на 22-го січня, в Шевченкові роковини, деякі літературні фейлетони і т. п. На закінчення М. Терпак зробив висновок, що хоч Американський Комітет не перечить, що міг зробити деякі помилки, проте він переконаний, що вносить поважний вклад у загальну боротьбу проти комунізму, і що він строго тримається в своїй праці з різнонаціональними групами і в різних мовах принципу взаємної пошани і толеранції.

У дискусії, що розвинулась після доповіді, проф. Б. Мартос, колишній директор Інституту Дослідження СССР, покликаного до життя і веденого Американським Комітетом, закинув доповідачеві, що він промовчав третю ділянку діяльности Комітету, а саме — політичну, яка, на жаль, полягає у непропорційному та однобічному підтримуванні російської еміґрації зі шкодою для інтересів інших еміґрацій. Він навів низку конкретних прикладів яскравого шиканування чи просто саботування росіянами в Інституті Українського відділу, що складав „Юкрейніен Ревю". Врешті те українське видання Інституту таки й зовсім припинено. Але, поруч з цим, проф. Мартос заявив, що за чотири роки своєї праці в Інституті, себто в установі Американського Комітету, не знав ні одного випадку, щоб принцип непередрішенства у відношенні до країн і народів СССР перешкоджував праці по лінії національно - державного передрішенства.

Ред. І. Кедрин заявив, що він не бачить логіки в оскаржуванні Американського Комітету за його непередрішенську політику та в промовчуванні Держ. Департаменту, який ту політику диктує, ні не бачить логіки в твердженні, що нам слід шукати американських чинників і співпрацювати з ними, а водночас — бойкотувати Американський Комітет. Проте, як на „другий бік медалі", вказав на дві найприкріші сторінки діяльности Американського Комітету: 1) явне сприяння росіянам і російським впливам, що створило в цілому Комітеті і його установах препогану атмосферу, і 2) активне втручання у внутрішні українські відносини та ведення гри — „пусти русина на русина" — з фінансуванням різних взаємосуперечних течій і осіб. Американському Комітетові, на думку дискутанта, надається забагато уваги, бо це все ще тільки установа „на всякий випадок", себто роля Комітету залежна виключно від міжнародної коньюнктури.

Голова Представництва УНРади в ЗДА, інж. Є. Приходько, твердив, що Ахіллесовою п'ятою Американського Комітету є його ставлення „на Росію", і що саме тому цей Комітет мусить програти і програє холодну війну.

Д-р Л. Ортинський пригадав важкий і по нинішній день покутуючий гріх „гулаївщини", підшукування і співпраці з Василаками і т. п. типами. Найбільша політична помилка Комітету в повному нехтуванні ним національної проблеми в Совєтському Союзі, в той час, як уже Білий Дім зриває з невтральністю у відношенні до колоніялізму і одверто виступає проти колоніяльного правління свого португальського союзника в Анґолі. Нема часу, щоб далі

(Закінчення на стор. 3-ій)

А. Заплітний

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В СТАРО-КОНСТЯНТИНОВІ

Українська школа в Старо-Констянтинові на Волині заслуговує на згадку головно тому, що її початок і розвиток є віддзеркаленням великого розгону творчих сил на всіх ділянках народнього життя, які розбудила в 1917 р. українська революція.

Хоча ці сили розгорталися спочатку повільно, вже в наступних роках їх розгін більшав так, що, розходячися з осередку концентричними хвилями, вони доходили до периферії настільки сильні, що будили ентузіязм і давали силу доконувати там діл, які перед тим видавалися нездійсненними мріями.

На початку листопада 1919 р. наша повітова влада в Старо-Констянтинові проголосила вписи до української школи, даючи їй до вжитку найгарніший шкільний будинок та дуже дібраний учительський збір. Чи тому, що цей впис відбувався тоді, як в інших школах уже йшла наука, чи тому, що українські батьки тоді були думки, що їхні діти повинні кінчати ті школи, в яких вони вчилися в попередніх літах, вийшло, що до української школи зголосилося так мало учнів, що прийшлося відкласти її відкриття на неозначений час.

20-го березня 1920 р. один тамошній учитель (імен не подаємо зі знаних причин) скликав довірочну нараду в „Просвіті" в справі відкриття української приватної школи. Думки поділились. Одні твердили, що це безнадійна справа, як взяти до уваги не дуже давню невдачу української влади. Другі твердили, що настрої українського громадянства змінилися і що воно тепер щиро і сердечно привітає наш почин. Більше може з поваги до особи того вчителя, як переконані його аргументами, ми рішили перевести в життя цей задум.

Ні в кого не було ілюзій щодо труднощів, які стояли перед нашою школою. Не було ніяких фондів. Не можна було просити громадянство про добровільні датки, бо воно напевно зле зрозуміло б наші наміри. Не було шкільного будинку, книжок і того виряду, який має кожна нормальна школа.

На оголошення про вписи з'явилося 36 учнів та учениць, які виступили з російських шкіл. У нас була велика радість, але затінена журбою, де подіти цю дітвору. Якби йшло про 10-15 учнів, яких ми в найліпшому разі сподівалися, то ми могли б примістити їх у „Просвіті", але для 36 там не було місця, тим більше, що учні були різного віку. Тільки завдяки енергії нашого директора вдалося знайти приміщення у вільному крилі одної російської народньої школи.

Оплата за науку була дуже низька, обчислена так, щоб можна було заплатити за уживання приміщення та дати дуже скромну підмогу тим учителям, які не мали інших засобів прожитку.

Учительський збір складався з директора, п'ятьох учителів, які мали повну теоретичну та практичну підготову до навчання, з сотника УГА, якому приділено руханку, гри та забави і автора цих рядків, якому доручено виклад німецької мови та соціології в найвищій, шостій клясі.

Уже в першому тижні навчання доля нашої школи висіла на волоску. Польський повітовий шкільний інспектор прислав до дирекції наказ протягом трьох днів розв'язати школу. Апелювати не було до кого. Щастям було те, що наш директор був добрим знайомим місцевого латинського пароха о. Соболєвського. Він попросив його заступитися за нашу школу, і наказ інспектора був відкликаний.

Шкільний рік ми закінчили в червні загальним попisом учнів, що його дуже дбайливо підготовив наш сотник. Найбільше сподобалися всім вільноручні вправи та вежі, виконані учнями нашої школи.

Новий впис приніс нам дещо більше як стовідсотковий зріст: ми дістали 74 учнів.

Тим часом події на Україні йшли своїм шляхом. Мінялися по черзі окупанти нашої землі, поляки та большевики. Останні прийшли до Старо-Констянтинова на стало пізньою осінню 1920 року. Півроку вони не цікавилися нашою школою, але час від часу присилали своїх аґентів, які, граючи на ніжних струнах молодих душ, були б привели школу та учителів до катастрофи, якби в ревкомі не було одного боротьбиста, який за два або три дні наперед повідомляв нашого директора про намірені провокації та їх виконавців. Навіть тоді потрібно було великих зусиль та хитрости, щоб непомітно остерегти недосвідчені, довірливі душі проти грізної небезпеки.

Хтось піддав нашим учням думку не приймати до своїх забав українських хлопців та дівчат, які ходили до російських шкіл. Це була дуже тяжка кара, бо тільки в нашій школі завдяки нашові сотникові були такі різнородні та гарні забави. Неприйняті дівчата й хлопці натискали на своїх батьків, щоб вони записали їх до української школи. Шляхом цієї пресії та загального піднесення наша школа зросла до 137 учнів та учениць. Вона притягнула до себе майже всю українську молодь Старо-Констянтинова.

Учителі старалися якнайсовісніше вив'язатися зі свого завдання, а наші учні, відчуваючи їх прихильність і любов, намагалися віддячити своїм виховникам пильністю, увагою та доброю поведінкою.

З якою відданістю та довір'ям ставилися наші учні до своїх учителів, наведемо тільки два факти. За день перед відступом, наприкінці травня 1920 р., звернувся припадково польський жандарм до нашого учня, щоб він показав йому, де живе директор української школи. Учень був настільки розвинений, що знав про загальне тоді правило — не попадати в руки відступаючої влади. Він завів жандарма на противний кінець міста, показав йому далекий самітний дім, а сам прибіг до директора і розповів йому про все. Директор подякував і завчасу скрився. Як виявилося пізніше, нашого директора минула через це велика і прикра справа.

Одного разу за большевиків відвів мене на сторону учень 5-ої кляси і тихо попросив навчити його, як наоливлювати машиновий кріс. У тих часах в цьому не було нічого надзвичайного, бо серед українського населення була поважна кількість легкої зброї. Я знав його батька та старшого брата і подумав, що то вони певно мали щось із зброї. Вдаючи байдужність, я спитав хлопця, нащо йому це треба знати. Напівздивований-напівображений моїм запитом, він сказав: „Хіба ви не знаєте, скільки Україна має ворогів?" Я помітив в його очах сльозинки і сказав, що за два-три дні навчу його. В міжчасі наш сотник, який був спеціялістом у цій ділянці, дав його батькові докладні інформації і попросив сховати цю зброю так, щоб наш палкий, але недосвідчений Петрусь про неї нічого не знав.

Як незалежна ні від кого проіснувала наша школа до половини 1921 року. Опісля зробили з неї большевики „трудову школу No. 1", і з цим моментом вона втратила первні справжньої української установи. Хоча її вік був розмірно короткий, вона встигла притягнути до себе майже всю нашу шкільну молодь; вона зійшла зі сцени не добровільно, але під примусом окупаційної влади.

У мене особисто, який ніколи ні перед тим, ні після того не був учителем, дні, перебуті в Старо-Констянтинівській школі, залишились дорогим, незабутнім спомином з бурхливих днів української революції. Зосереджені лиця і довірливі очі молодих школярів, їхня віра і любов до рідного краю — все це кріпило в мене певність, що наша нація жива. Маючи таке молоде покоління, скорше чи пізніше, вона осягне те, що їй згідно з Божими і людськими законами на цій землі належиться.

ПОХОРОНИ СЛ. П. ДМИТРА ГАЛИЧИНА, ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС І ПРЕЗИДЕНТА УКК

(Світлив: ОСИП СТАРОСТЯК)

Велика громада зібралася в Українському Народному Домі в Ню Йорку на прощальну панахиду за спокій душі раба Божого Димитрія Галичина, домовина якого приміщена під портретом Тараса Шевченка, що постійно висить на фронтовій стіні Народного Дому, наче символ останнього найбільшого заінтересування Покійного справою будови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Перед домовиною відправляють панахиду зодягнені в чорні, жалобні ризи (зліва): всч. о. Любомир Гузар, всч. о. протоігумен Голик, всч. о. ігумен Орест Засійбіда та всч. о. Притуляк. Біля домовини стоять на почесній стійці побратими Покійного з часів його служби в Українських Січових Стрільцях. По обидвох боках американський і український прапори. Ліворуч — хор „Думка", що під диригентурою мгра Л. Крушельницького співав панахиду та стрілецькі пісні після промов. Посередині в проході — шпалір членів молодечих організацій Пласт і СУМА„ біля них Дружина і Брати Покійного та члени їхніх родин, члени Головного Уряду УНСоюзу, представники багатьох центральних і місцевих організацій та сотні народу, що вщерть виповнили Народній Дім.

Маєстатично спочивають тлінні останки сл. п. Дмитра Галичина у відкритій залізній домовині. Перев'язана після операції голова свідчить, що смерть прийшла передчасно, після нещасливого випадку. Праворуч — хрест, символ віри; посередині — чорна шовкова подушка, а на ній медаля Української Галицької Армії та інші відзнаки й медалі, свідки праці і служби Покійного своєму народові. Ліворуч — вимагана законом таблиця з написом, хто в домовині лежить, коли помер та в якому віці.

Біля не спущеної ще в могилу домовини прощає Покійного від Українського Народного Союзу його головний секретар д-р Ярослав Падох.

Від імени вояків-побратимів прощав Покійного в останню дорогу голова Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці і голова Контрольної Комісії УНСоюзу, д-р Вол. Галан.

У першому ряді біля домовини Покійного зібралась засмучена Родина Покійного. З правого боку сидять: дружина старшого брата Покійного, Івана, біля неї її дочка, а біля неї дружина-вдова Покійного, п-ні Стефанія Галичин, далі брати Іван, Василь та Иосип і їхні родини.

Члени Головного Уряду УНСоюзу йшли біля авта з домовиною, за якою оформився довгий похід жалобної громади з Родиною Покійного на чолі. А перед автом з домовиною несено американський і український прапори. На час походу поліція закрила для руху ту частину Другої евеню, по якій похід ішов, та 7-му вулицю, куди похід звернув до церкви.

А після Служби Божої, Владика Амврозій зійшов зі свого місця, став перед домовиною і в сослуженні священиків, відправив останню панахиду за спокій душі раба Божого Димитрія, вірного християнина, що очолював дві наші найбільші інституції — Український Народний Союз та Український Конґресовий Комітет Америки.

Ще — військовий салют, відіграний сурмачем, ще — китиці квітів, зідхання приявних, і сира земля прийняла навіки домовину з тлінними останками сл. п. Дмитра Галичина.

Після Панахиди в Народному Домі Покійного прощали в останню дорогу в першу чергу його найближчий і найдавніший співпрацівник, головний касир УНСоюзу Роман Слободян (зліва), а далі: виконуючий обов'язки головного предсідника УНСоюзу Иосип Лисогір, представник працівників Головної Канцелярії УНСоюзу і В-ва „Свобода" сот. д-р Іван Козак, що був також головним упорядчиком під час панахиди і похоронів, за ним голова 20½-го Відділу УНСоюзу, в якому Покійний був членом, п. Марко, і редактор „Свободи" А. Драган.

Головні урядовці УНСоюзу внесли на своїх плечах домовину з тлінними останками свого Головного Предсідника до заповненої по береги української католицької церкви св. Юра і встановили її на призначене місце біля тетраподу.

Довгою валкою автомобілів супроводили Родина, співпрацівники та громада Покійного на Кальварійський цвинтар при Квінс бульварді, де вже очікувала викопана могила. Поклали домовину над могилою, і всч. о. Віктор Сорока, відправивши останні молитви, покропив домовину свяченою водою і присипав, в Ім'я Отця, і Сина і Духа Святого, сирою землею.

Після похорону Родина Покійного, Головний Уряд і працівники УНСоюзу та „Свободи", репрезентанти багатьох центральних і місцевих організацій зібрались знову в Народному Домі на традиційні поминки-тризну. Проводили цією зустріччю навперемін виконуючий обов'язки гол. предсідника УНСоюзу И. Лисогір та гол. секретар УНСоюзу д-р Я. Падох.

Прощальна панахида відбулася в п'ятницю, 31-го березня, а похорон почався в суботу 1-го квітня короткою відправою біля відкритої домовини в Народному Домі, останнім прощанням, під час якого сотні людей перейшли біля відкритої домовини, цілуючи хрест в руці священика та востаннє доторкаючи Покійного. Після відправи найближчі співпрацівники Покійного з Головного Уряду УНСоюзу винесли на своїх плечах вкриту синьо-жовтим прапором та стрілецькою стяжкою домовину і поставили її на авто-караван, що відвіз домовину до церкви св. Юра на 7-ій вулиці. Перші, що несуть домовину на плечах, головні радні Іван Кокольський (зліва) з Вунсакету, Ровд Айленд, і Т. Шпікула з Шикаґо.

Три священики (зліва): всч. о. д-р Юліян Катрій, парох св. Юра, всч. о. ігумен Орест Засійбіда та всч. о. Кузьм'як стали перед престолом до заупокійної Святої Літургії, почавши її урочистим: „Благослови, Владико!" І Владика, єпископ Української Католицької Церкви Стемфордської дієцезії, Преосвященний Кир Амврозій Сенишин, проголошує благословення на початку та під час Служби Божої, зайнявши місце під бальдахімом праворуч престола. Біля Владики — всч. о. Монастирський. По другому боці престола у червоній рясі молився за душу Покійного його співробітник з Конференції Американців Східнього і Центрального Европейського Походження, її голова монсіньйор латинського обряду всч. о. Балькунас, литовського роду.

МАСОВИЙ ВІДГОМІН НА СМЕРТЬ СЛ. П. ДМИТРА ГАЛИЧИНА

Ненадійна і передчасна смерть сл. п. Дмитра Галичина, головного предсідника Українського Народного Союзу та президента Українськго Конґресового Комітету і екзекутивного директора Комітету Пам'ятника Шевченка викликала справді потрясаюче враження не тільки серед українців в Америці і Канаді, але й в інших вільних країнах світу. Одним з доказів цього можуть послужити всі ті листи і телеграми, що все ще напливають на адреси Вдови Покійного, п-ні Стефанії Галичин, та канцелярії УНСоюзу і УККомітету. В багатьох листах є згадки про замовлення Богослужб за спокій душі Покійного, а в інших пожертви на народні цілі, замість вінків на могилу Покійного. Досі на адресу УНСоюзу і „Свободи" надіслано, замість квітів на могилу сл. п. Дмитра Галичина, 585 долярів, із призначенням головно на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні та частинно на будову колеґії св. Василія в Стемфорді. З багатьох громад, зокрема Союзових Відділів, надходять рівночасно повідомлення про заходи для вшанування пам'яті Покійного, переважно посиленою працею для тих цілей, на яких Покійному найбільше залежало. Цю акцію започаткував головний радний Іван Одежинський у Филаделфії, зобов'язавшись упродовж 40 днів по смерті Покійного зорганізувати для довгі роки очолюваного ним Відділу УНС 30 нових членів. Про подібні заходи повідомляють з Дітройту, Шикаґа та інших міст.

І тоді підходили до мікрофону один за одним представники багатьох центральних установ і говорили про Покійного, його життя, його заслуги для Народу і Громади. Серію промов започаткував голова УККомітету проф. Лев Добрянський (зліва), опісля промовляв голова Українського Робітничого Союзу п. Антін Батюк, далі голова Союзу Українців Католиків „Провидіння" д-р Роман Сухий, заступник голови Народної Помочі адв. Іван Демер та багато інших, прославляючи пам'ять Покійного Дмитра Галичина, довголітнього Провідника Американської України. На фотознімці (зліва): гол. контролер УНСоюзу інж. Степан Куропась, всч. о. Віктор Сорока, виконуючий обов'язки гол. предсідника И. Лисогір, біля нього гол. касир УНСоюзу Роман Слободян, далі названі вже промовці, а за промовцями гол. секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох, дружина Покійного п-ні Стефанія Галичин та старший брат Покійного Іван Галичин.

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ ЛИЦИНЯК

(З нагоди 10-ої річниці Його смерти)

Покидаючи Батьківщину, всі ми вивезли з неї неоціненний скарб, якого не могли нам відібрати навіть найстрогіші митні урядовці під час нашої еміграційної мандрівки — скарб споминів: блакитного неба, чудової природи, дорогих місць і осіб, із якими ми розставалися.

В тих споминах ми шукаємо заспокоєння нашої туги на чужині і прагнемо втримати духовий контакт з рідними сторонами й минулим. Різні нагоди, сумні чи радісні, вичаровують перед нами постаті, які займали в нашому житті чи в цілому суспільстві визначне місце, яких ми любили й шанували.

Для нас учителів і учениць Семінарії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95 є цією світлою постаттю пок. о. директор Василь Лициняк.

Саме недавно минуло десять років від смерти нашого о. директора. Згадуючи улюблену школу на горбі окраїн Львова, яка майоріла над верхами старих дерев великого городу монастиря СС. Василіянок, бачу перед собою поважну достойну постать о. директора.

Для нас учителів мав все зрозуміння, слово поради, підтримки, признання, а для учениць був справжнім опікуном, до якого прибігали вони з довір'ям, як до батька, зі всіма своїми турботами. А клопоти були різні: важкий матеріяльний стан і трудність зложити оплату за навчання, неуспіх в якомусь предметі, страх перед іспитом зрілости. На всі ті турботи знаходив раду о. директор. Помогти ученицям — було самозрозумілим для нього. Навіть тоді був батьком для них, коли приходилося йому карати, чи висловлювати догану ученицям. Він робив це так лагідно, так по батьківськи, що це заставляло дівчат соромитися своїх вибриків супроти шкільних приписів.

Але не тільки для своєї шкільної молоді мав відкрите серце. Особливо опікувався сиротами, для яких старався про стипендії, чи місце в сиротинці ім. Митр. Андрея Шептицького.

По першій світовій війні, яка завдала великих втрат нашому народові, залишилися тисячі воєнних сиріт. І тут проявилося філянтропійне, чутливе серце о. Лициняка; він став ініціятором і організатором товариства „Захист ім. Митр. Андрея Шептицького для сиріт", в якому виховувалися тисячі воєнних сиріт і в пізніших, вже в мирних часах. Не одна з цих сиріт живе нині на американському континенті і може засвідчити, скільки добра зазнали ті найбідніші з дітей від о. каноніка Лициняка.

За ініціятивою о. Лициняка постало в післявоєнних роках „Краєве Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молоддю", яке виправдалося головно по розв'язанні польською владою української пластової організації. Ця філянтропійна діяльність була добре відома ширшому загалові, але як багато робив о. Лициняк приватно, тихо та непомітно, це можуть сказати тільки ті, які зазнали його помочі й опіки.

Доля розкинула нас по світі і по виїзді зі Львова мені вже не пощастило стрінути нашого о. директора. Десять років тому прийшла до нас сумна вістка, що о. крилошанин Василь Лициняк помер 1-го березня 1951 року на еміґрації в Західній Галичині. Ніхто з нас, його учителів із Семінарії СС. Василіянок, ані з його вихованків із сиротинця чи школи, не міг відпровадити о. директора на місце вічного спочинку, тому нехай ця коротка згадка, як про відданого опікуна молоді, буде від нас, його учителів і учениць символічним вінком квітів на Його могилу.

Надія Литвиненко

Посмертна згадка

В морозний день 31-го січня мені довелось станути на засніженому кладовищі в Трентоні в Ню Джерзі серед чисельної української колонії, яка схиляла голови в останній пошані над могилою д-ра Ярослава Левицького. Віяв холодний вітер, глибокий сніг лежав на гробах. Люди тісно обступили могилу, скупчившись під наметом, що його нап'яли гробники для похорону. Після останньої відправи над могилою пролунала стрілецька пісня „Чуєш, брате мій", і чужа земля прийняла тлінь покійника навік. Мені вже не довелось бачити покійного перед смертю, яка забрала його неожидано. Д-р Ярослав Левицький ще недавно збирався приїхати в Ню Йорк для виголошення докладу в УВАН, але через нагле загострення недуги і несподівану смерть не зміг цього зробити.

Кілька років спільного побуту і праці в повоєнній Німеччині дали мені змогу пізнати цю шляхетну людину, яка остане в моїй пам'яті світлим, незабутнім зразком українського патріота. Це був один з тих останніх могіканів визвольних змагань України, які відходять від нас безшелесно на чужині, осирочують нас і ряди останніх борців, що своєю вояцькою поставою в житті не дозволяють зневірюватись нам, недобиткам на чужині.

Годі було б переказати в рямцях короткої згадки, скільки то днів, спільно пережитих з д-ром Левицьким по війні, то радісних, то сумних, часом тривожних і безнадійних, — приходиться згадати нині. Він був усе оптимістом, зрівноваженим і опанованим у найгірших випадках скитальської долі, все готовим нести допомогу кожному українцеві і ближньому. Скільки ж добра зробив своєю успішною працею в бюрах УНРРА, ІРО та НСВС, у таборах і поза ними, несучи допомогу нашим і чужим скитальцям. Маючи знамените знання німецької мови в слові та письмі і високу освіту правника, д-р Ярослав Левицький умів виходити побідно з найбільш замотаної справи, коли в повоєнній Німеччині добра поведінка урядовця УНРРА була нелегким завданням. Ворожо настроєні німецькі уряди були нездобутною фортецею для скитальців, які опинилися під опікою американської окупаційної влади в Баварії. Там, де звичайно зручно відказували інтервенції мундурованих офіцерів міжнародньої УНРРА чи навіть Військового Правління — д-р Я. Левицький навіть у перших днях своєї праці на різних позиціях звичайного урядовця УНРРА чи ІРО — діяв чуда!

Він умів підходити до затверділого німецького серця якоюсь магією, видобуваючи від урядів усе дорогою своїх дипломатичних переговорів. Умів викликати у німців подив додержуванням даного слова. Натякаючи на власну військову службу в цісарській армії старої Австрії, своєю військовою поставою і поведінкою старшини робив враження на кожного німця, з природи вродженого вояка. Пригадую наші спільні поїздки твердим американським джіпом по найдальших закутинах Баварії, ті довгі години важкої дороги, такі інтересні все для мене в його товаристві. Д-р Я. Левицький був знаменитим оповідачем, повним життєрадісности й гумору. Він умів оповідати про часи військової служби в австрійській армії дотепно.

Під час війни йому довелось зазнати різної вояцької долі, він бував у важких боях на італійському фронті, де вибух гранати присипав його землею, спричинюючи сильне нервове потрясення, ба навіть хвилеву втрату мови. Бував і на східньому фронті аж до переходу на службу в УГА, який захопив його в Одесі. Його очі бачили багато історичних подій на нашій рідній землі впродовж двох воєн. Про все це він умів оповідати надзвичайно цікаво. В останніх роках свого життя він записав спогади зі свого життя для майбутнього історика.

Він був людиною надзвичайно скромною в житті і дуже релігійною. Прекрасно визнавався в нашому обряді та знав усі практики священика напам'ять. Часто служив при Богослуженні при вівтарі і щоденно бував у церкві, приступаючи до св. Причастя. Він ніколи теж не покидав своєї правничої освіти, яку розпочав студіями ще на рідних землях. Зразу по війні він у короткому часі вивчив англійську мову, що дало йому змогу працювати саме в згаданих організаціях допомоги скитальцям. Він теж здобувся на велике зусилля в тих важких часах, пробуваючи один рік на спеціяльних студіях у Гайдельберському університеті, де писав наукову працю і здобув ступінь доктора прав. Він був знаменитим знавцем міжнароднього права і загалом цікавився правничою наукою.

Нам приходилося спільно працювати в УНРРА в Пфаркірхені від 1946 р., далі в ІРО в Реґенсбірзі аж до мого виїзду з кінцем 1949 р. Д-р Я. Левицький не бажав виїздити з Німеччини, він працював і тоді, як уже не оставало майже нікого до праці із колишніх фахових урядовців і сама організація ІРО викінчувала свою діяльність. Йому довелось тоді займати відповідальне становище керманича цього бюра в Реґенсбурзі на становищі урядовця ІІ-ої кляси. В половині 1950 року, його запросила на правного дорадника католицька організація НСВС до Мюнхену. На цьому становищі д-р Я. Левицький, як правник-фахівець, почувався найкраще і розгортав успішну діяльність. Все таки цілковите осамітнення в Баварії серед чужинців, непевна міжнародня ситуація в зв'язку з війною в Кореї та різні особисті клопоти змусили його переїхати до ЗДА весною 1952 року.

Поселившись у Трентоні серед давніх „пфаррkірхенців" і близьких свояків, він почав працювати санітарем у міській лікарні для старців. Керуючись любов'ю до ближнього, з правдивою самаритянською посвятою виконував важку працю допомоги немічним. Важка праця не зломила його духової сили, але підкосила його фізично. Він, що був вояком усе життя, не піддавався ніякій слабості, тому нерадо шукав поради лікарів. Важка недуга зрадливо перемогла його зненацька.

Закінчуючи цей короткий спогад, я хотів би зазначити, що мені довелось пізнати тільки один бік цієї цікавої людини. Я думаю, що ті, які знали покійника, як товариша зброї з УГА чи на пості команданта У П у Львові, можуть більше сказати про людину сталевої енерґії і рівноваги, яка мала завжди перед собою світлу ціль служіння українській справі. Мені поруч щирого смутку в пам'яті остає подив для цього справжнього українського патріота, борця за волю, незабутнього друга і вчителя для багатьох з нас, молодших віком.

Роман Пачовський

ПОХОРОНИ ПОСАДНИКА ЕВІЯНУ

В містечку Евіян, на пограничі Франції і Швайцарії, відбулися маніфестаційні похорони посадника Каміля Блянка, вбитого внаслідок розриву бомби, підкинутої французькими екстремістами, противниками унезалежнення Альжиру. В Евіяні мали відбуватися переговори французького уряду з представниками альжирського тимчасового уряду в справі закінчення альжирської війни і визнання права Альжиру на незалежність.

Конференція про студії над совєтською економією

Університет Індіяни запросив понад 100 економістів, в тому і двох українців, на конференцію, де обговорювано, між іншим стан науки про совєтську економію на американських університетах. У конференції, що відбулась 2-го і 3-го лютого, взяли участь проф. Берґсон з Гарварку, проф. Бовлдінґ з Мішиґенського університету, проф. Рейнолд з Єйль та ряд інших відомих спеціялістів у совєтській економії, та економістів взагалі. Був також присутній один гість з Варшавського університету і один представник Юґославії. Усі були однозгідні в тому, що проблеми совєтської економії важні не тільки з огляду на холодну війну, але й тому, що совєтська економія становить цікавий теоретичний модель. Кілька разів звернено увагу на те, що недорозвинені нації могли б багато скористати й приспішити свій економічний розвій, пристосовуючи до своїх економік принципи і плянування вільних ринків.

Спеціялісти були однозгідні в тому, що совєтська економія покищо ще росте приблизно 2 рази скоріше, чим економія Америки.

Всі були теж згідні в тому, що совєтську економію треба вивчати не тільки у спеціяльних курсах на кількох університетах, але теж у таких курсах, як економічна теорія, державні фінанси, гроші і кредит і т. д., та що всі школи повинні в тій ділянці щось робити. Один з прелеґентів завважив, що коли американський підручник економії присвячує від 5 до 10 процентів місця для совєтської економіки, тоді подібний совєтський підручник на приблизно 50 відсотків сторінок обговорює капіталістичну економічну систему.

Шкода, що так мало українців працює в цій ділянці.

Д-р Мирослав Мельник

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

(Цикл доповідей з шевченкознавства)

Конференцію УВАН у ЗДА 28 лютого 1961 р. відкрив голова Академії, проф. Юрій Шевельов. Він сказав, що загально-відомою річчю є роля Тараса Шевченка в історії України. Менше зроблено для того, щоб піднести загальнолюдське значення творчости Тараса Шевченка. Тут вокрема важлива його лірика віри, лірика самотности і лірика душі, розірваної між гнівом та любов'ю. Ще одна сторона є цікавою для міжнародної ролі Т. Шевченка — його зв'язки з поетами-сучасниками, які його не читали, і він їх не читав, але які, подібно до нього, були першими предвісниками експресіонізму та сюрреалізму. Проф. Шевельов назвав поета Вільяма Блейка, що помер 1827 року і що в його творчості можна знайти паралелізм з творчістю Т. Шевченка. Також є спільні риси з Вотом Вітменом. Блейк і Вітмен лишились непомічені сучасниками, їх то „відкрили" пізніше. Також ще багато має бути відкрите в Т. Шевченка.

Шевельов сказав, що Академія плянує відзначити шевченківські дні циклом доповідей, присвячених окремим конкретним темам. Сьогоднішня доповідь — про буквар, що його склав Т. Шевченко, висвітлить надзвичайно характерний факт з останнього року життя поета.

Доповідь І. Коровицького: „Шевченків буквар 1861 року"

Доповідач підкреслив, що останньою книгою, яка вийшла за його життя, був — „Букварь Южнорусскій", Санктпетербург, 1861. Прагнення діяти для освіти народу в Шевченка були пов'язані ще з давніми задумами київських братчиків, і поет нераз підкреслював, що „де люди цураються освіти — там темнота, всякі недостачі, злидні", та що в школах навчають всього „крім своєї любої мови". Влітку й восени 1860 року Т. Шевченко призбирував зразки для своєї праці, а в жовтні працював над Букварем, що його й виготовив на початку, а найпізніше в середині листопада. Рукопис віддав Шевченко друкарні Гогенфельдена й заплатив за друкування 10,000 примірників 195 рублів. На початку січня 1861 року Шевченко займався вже розповсюдженням книжки, в чому допомагали йому його приятелі у Києві, Полтаві, Чернігові та інших містах. Проте розповсюдженню Букваря перешкодили офіційні чинники, що боялися небажаного для них впливу цієї книжечки на населення України. У таємних обіжниках підкреслювано, що такі книжечки „мають за мету знову викликати до окремого життя українську народність". Тож поліція відбирала Букварі від приватних осіб, а шкільна й духовна влада не допускали їх до шкіл.

Буквар розпочинається великою й малою азбуками, що за ними йдуть уривки з псалмів, молитви, дві думи й приказки. Молитви супроводяться поясненнями, сповненими Шевченкових образів, висловів його глибоко етичного світогляду. Проте Шевченко не пильнував правописної одностайности своїх писань українською мовою і тому для навчання грамоти його Буквар не був придатний. Натомість ця книжка несла науку про людські чесноти, що для її автора було важливіше від мовно-правописних справ. Зрештою недопрацьованість Букваря самозрозуміла, бо останні роки свого життя Шевченко був зайнятий дуже різноманітною діяльністю: література, граверство, малювання, товариські та громадські справи, влаштування особистих справ, зокрема намір одружитися та набуття землі на Україні. Для ще однієї тогочасної його справи — Букваря, часу не лишалось.

Буквар має величезне значення для вивчення діяльности поета в останні місяці його життя, і стверджує ідейність Шевченка та неперестанне, аж до самої смерти, прагнення принести користь „малим оцим рабам німим".

Л. Д.

МИСТЕЦТВОМ ЗДОБУВАЄМО УСПІХИ

Із діяльности Юного СУМА в Клівленді

Самодіяльна мистецька творчість завжди була поширена серед української молоді. З давніх часів різні вияви усної народної творчости розкривали душу українського народу, передавалися з покоління в покоління, визначали самобутність нашого культурного розвитку. Любов до рідного слова, пісні, танцю була притаманна нашому народові, зокрема молоді, вона не згасла і на еміґрації, вона зберігає українців на чужині від денаціоналізації, — самодіяльні мистецькі виступи українців своєю красою та майстерністю захоплюють чужинців і поширюють добре ім'я України. Цю любов до рідної культури зберегла наша молодь і в Америці, і надавши своєму життю організованих форм й об'єднавшись в Спілку Української Молоді, широко розгорнула самодіяльну мистецьку творчість. Не відстала в цьому відношенні й новоприбула українська молодь у Клівленді, яка створивши тут сумівський Осередок, почала займатися мистецькою самодіяльністю. Зі створенням при Осередку відділу Юного СУМ-у, почали творитися при ньому різні самодіяльні гуртки. Першим з них, що приніс чи не найбільше слави Осередкові, був танцювальний гурток, що повстав 1953 року. Створення такого гуртка було великою потребою і вимогою самої молоді. В навчанні танків перший танцювальний той гурток очолив п. Юрій Русин. За короткий час під його керівництвом гурток зріс, охопив велику кількість сумівців, від старших до наймолодших і хлопців і дівчат. Були вивчені народні танки-гопак, козачок, катерина, колесо та інші. Учасники гуртка подбали про придбання національних одягів і незабаром гурток почав виступати, спочатку на внутрішньо-сумівських імпрезах, а з часом і на зовнішньо українських вечорах, маючи скрізь великий успіх. По якомусь часі керівництво над гуртком перебрали: Льоня Дмитревич, Юрій Іванеґа, Ярослав Кужіль, Петро Венгрин, Віктор Богуславський, а тепер керує ним Василь Райца. За час свого існування гурток провів 986 проб та зріс у поважну мистецьку одиницю і завоював загальне признання, виступаючи на зовнішньому відтинку. Танки в його виконанні у конгресменки пані Болтон, в американських університетах, на з'їзді американських професорів з різних стейтів, на національних святах білорусів, словаків, і хорватів здобували осередкові велике признання.

Танцювальний гурток, ставши членом двох впливових установ, які займаються культурним життям в Клівленді, а ними є: „Клівленд Калчурел Гардиес Асс'н" і „Фолк Арт Асс'н", бере щороку участь у Фестивалі, який спонзорує Фолк Арт Ассосіейшен і серед 22 національностей здобуваючи між ними перше місце. Виступ на телевізії забезпечив гурткові також перше місце. Для української громади гурток виступав на Святі Соборности, Конвенції УПА, Здвигах СУМА, Свята Молоді, Свята Матері, у програмі Союзового Дня і на Святі Гетьманців. Відбулось шість концертів у клівлендському Мюзік Голл та в Українському Народному Домі й інших місцевостях Стейту Огайо: Кентоні, Акроні, Лорейні і Янґставні. Гостинні виступи гуртка були в Боффало, Дітройті, Шикаго, Пітсбурґу й у Віндзорі та в Торонті, Канада, а також на святі Пласту в Клівленді. Разом гурток провів 498 виступів.

Діяльність гуртка сприяла популяризації українського імени серед американців. Коли під час виступу на з'їзді американських професорів глядачі дивувались тому шаленому темпові, з яким був виконуваний танок з шаблями і говорили, що „росіяни гарно танцюють", виконавці одностайно заявили — „ми є українці! Ми росіян не любимо"! Довідавшись у чому справа, професори шкодували і соромились, що вони ще не розрізняли других національностей від москалів, подивляли український патріотизм. Отже помиляються ті, що вважають, що ніби Сумівці танцюють забагато, бо саме через танці та інші форми мистецтва самодіяльні гуртки пропаґують культуру і стверджують її самобутній розвиток, як і те, що ми є окремий нарід зі своєю духовістю, культурними здобутками, отже й із правами на вільне державне існування.

Петро Венгрин

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ВИЗВОЛЕННЯ І ЙОГО КРИТИКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

обмежуватись етнічно - культурними авдиціями, солодкавим відзначуванням Шевченка і надаванням через радіо хорових співів та музики.

Проф. М. Чубатий признавав рацію всім попереднім критичним голосам і вказував як на джерело лиха — на невідповідну й помилкову політику американського уряду.

В. Голубничий признав слушність „видиранню грошей" з усіх можливих джерел на ведення української видавничої діяльности, але поруч з цим і веденню боротьби проти російських впливів. Видання Американського Комітету мають пропаґандивний характер і позбавлені авторитету науковости, а їх якість погіршується під вирішним впливом росіян-пропаґандистів. Немає глузду витрачати гроші й час на радіопередачі, що їх велику частину можна почути й із совєтських передач. Тому взагалі можна б діяльність К-ту припинити.

Д-р Гольдман (грузинський діяч) згадав початки творення Американського Комітету, який — всупереч порадам дискутанта й інших діячів національних еміґрацій — пішов по лінії тісної співпраці з неділимцями-росіянами, а не з протиросійськими групами. У 1954 р. дискутант, з доручення тодішнього голови Комітету Стівенса, їздив до Німеччини і знайшов в установах Комітету „затхлу атмосферу" російського імперіялізму. Він признав, що Комітет не може вести самостійної політики, але таврував його нетакти внаслідок фаворизування росіян та їхнього верховодства в Радіо й Інституті.

Д-р М. Прокоп вказав на розбіжність між деклераціями Комітету і їх реалізацією, почавши від гасла „визволення". Радіопередачі Комітету ні трішки не гальмують русифікаційної політики Москви, ні трохи не протидіють творенню „єдиного совєтського народу", хоч ця політика Москви найбільш загрозлива для Америки. Комітет виправдується тим, що він не хоче „антаґонізувати росіян". Яких росіян?! Промовець закликав Комітет, щоб він звернув свою політику до дійсности.

В. Новицький признав, що з фронту боротьби проти комунізму годі викидати росіян, але водночас таврував таку проросійську політику Комітету, внаслідок якої напприклад, промовчувано в радіопередачах резолюцію Конґресу про Тиждень Поневолених Націй.

Я. Гайвас вбачає глибоку кризу в Американському Комітеті, яка виявляється хоч би частими змінами його назви. За найбільший недолік Комітету вважає він брак позитивної програми. Відомо, проти чого бореться Комітет — проти комунізму, але за що?! Слухачі його радіопередач в СССР ніяк не можуть дізнатись, якого ладу хоче та радіовисильня для Сходу Европи, кого вона там визнає, і чи варто наражатись на репресії за слухання таких аполітичних передач. „Гулаївщина" — це не епізод, а симптом, вияв обличчя Американського Комітету.

А. Гудовський: Комітет створив великий апарат, набув велику зброю, але не вміє нею послуговуватися. Чи є колоніялізм в СССР, чи його нема? З авдицій Радіо „Свободи" ніяк не можна про це дізнатися. Наводить яскраві приклади нехтування в тих авдиціях та в виданнях Інституту неросійських визвольних рухів і рухів спротиву.

Ю. Ревай: Виправдує Комітет „шуканням дороги" та хиткістю загальної американської закордонної політики. Припускає, що може ліпше „нешкідливе просвітянство" пересилань Радіо „Свободи", аніж мали б бути підбурливобундючі заклики, що спонукали б Україну піти шляхом Мадярщини із десятками тисяч жертв.

М. Галів також таврує етнографізм українських радіопересилань, позбавлених всякого політичного змісту. Комуністи в УССР також зводять всю українську культуру до етнографії й фольклору. Комітет не виконує позитивної політичної роботи, а вносить лише заколот в українське громадянство.

П. Гірняк пригадує напис у шинку на Дикому Заході: „Просимо не стріляти в піяніста, бо він грає, як знає" — і порівнює до такого піяніста п. Терпака. Проте, радіо — велика річ, і не можна легковажити тієї зброї. Гостро критикує підібрану на ту доповідь платівкову програму і доказує прикладами, що серед пересилань Радіо „Свободи" є куди кращі речі. Рішуче заперечує твердження інших дискутантів, начебто в УССР можна було почути з совєтських пересилань подібні авдиції. Заперечує також, що наша преса не цікавиться цими передачами: цитує газети, які друкують ті передачі, дармащо підписують під ними прізвища своїх співробітників. Радить використовувати існуючі протибольшевицькі позиції, критикувати їх, але й співпрацювати.

М. Терпак у відповіді нарікав, що багато критиків діяльности Американського Комітету не знають фактів, а спираються на почутому й на фальшивих плітках. Доказував, що, наприклад, вістку про Тиждень Поневолених Націй передавано багатократно. Говорив про трудні умовини праці і стверджував, що все ж, з-посеред дискутантів тільки два заявилися взагалі проти існування Радія „Свободи" й Інституту, а всі інші, хоч і критикували, вбачали в цих установах важливу зброю. Доповідач обіцяв передати все почуте своїм зверхникам і дякував за конструктивну критику.

Північна Дакота вшанувала Роковини 22-го Січня в американському радіо

Громада в Північній Дакоті, хоч розкинена на великих просторах, рік - річно відзначає ці великі Роковини нашої історії на свій спосіб. — Не маючи можности зимовою порою зібратися в одній з наших осередків, ми відзначуємо їх за допомогою амер. радія і телевізії.

Протягом дев'яти років надається з нагоди 22-го Січня на хвилях кількох радіостацій т. зв. українську програму, присвячену тим актам з нової нашої історії. Вже мин. року влаштовано також телевізійні програми на шістьох тел. стаціях. — Цим способом не тільки лучимо всіх українців в одну громаду, але ці „Програми" є одним з засобів ширення нашої правди серед американського довкілля.

Цього року, як попередніх літ, старанням невтомного голови філії УККА д-ра Антона Жуковського такі півгодинні програми надано через слідуючі радіо станції: KFYR — Bismarck; KDIX — Dickinson і KLPM Minot. — Така радіо програма представляється так, що заповідач представляє надзвичайну українську програму, присвячену 43-тим Роковинам Незалежности України, пояснюючи кожну пісню і представляє головного промовця. — Гарну промову про важність 22-го Січня виголосив англійською мовою о. Михайло Скородинський, парох укр.-кат. церкви у Вилтон, П. Д. — Артистичний добір пісень для програми спочивав в руках пані Святослави Жуковської, дружини голови філії УККА.

Цілу програму кожного року накручує безплатно на ленті для трьох радіостацій кілька днів наперед амер. радіостація KFYR — Бісмарк, П. Дакота.

Крім підготовки програми голова філії УККА д-р Антін Жуковський розіслав до амер. преси т. зв. „пресс реліс" про 43-ті Роковинви Української Незалежности і повідомлення про радіо — TV програму. — Вся амер. щоденна і тижнева преса Півн. Дакоти помістила короткі відомості про ці Роковини, повідомляючи при тім про час української програми в радіо. — Також у всіх трьох наших церквах отці парохи відправили Торжественні Служби Божі в намірені української нації, та виголосили відповідні проповіді.

З ініціятиви голови філії УККА, сенатор Мілтон Р. Янг і обидва конгресмени, а саме Дан Шорт і Г. Найгард виголосили гарні промови, відзначаючи 43-ту Річницю Незалежности України в Сенаті і Конгресі ЗДА.

При тій нагоді варто також відмітити, що 4. телевізійні амер. стації відступили були нам безплатно по одній годині часу на висвітлення фільму з нагоди 43-тої річниці проголошення незалежности України; одначе в останній хвилині показалося, що випозичений філією УККА фільм п. з. „Комунізм на мапі" з технічних причин не можна було висвітлювати на телевізії. — Тому екзекутива філії УККА в Півн. Дакоті цею дорогою звертається до всіх наших установ, хорів і танцювальних ансамблів зробити фільми зі своїх мистецьких виступів, та опісля випозичити до таких стейтів, де є можність ширити правду про Україну, бо ми не маємо достатньо артистичних сил показати наше мистецтво. — Ширити правду про нашу Батьківщину — це обов'язок і справа нас усіх.

А. Нестюк

ПРОФ. К. БІДА ОДЕРЖАВ СТИПЕНДІЮ

Між тими, що одержали наукові стипендії в ділянці гуманістичних наук від „Канадійської Ради" находиться і проф. К. Біда з Оттавського університету. Проф. Біда дістав стипендію на наукову поїздку до Голляндії на Третій Міжнародний Конгрес Порівняльної Літератури, на якому говоритиме про „Шекспіра у слов'янських літературах".

„ПОХОВАЙТЕ МЕНЕ В СІЧОВІЙ ЛЕНТІ!.."

Так казали, вмираючи, „Січовики"! Цей вияв вірности січовій ідеї дослівно аж до гробу зобов'язує нас видати „Пропам'ятну Книгу „Січей"! Тому створімо видавничий фонд, посилаючи передплату $10 канадійських долярів на адресу:

Petro Paush, 11023-133 St., Edmonton, Alberta, Canada.

● **В Ізраїлі** люди схвильовані двома великими подіями: недалеким судовим процесом проти нацистського злочинця Адольфа Айхмана та новими парляментарними виборами. Уряд Бен Ґуріона не може погодитися із керівниками різних політичних партій щодо терміну виборів, щоб вони не відбувались в атмосфері процесу Айхмана.

● В Аддіс Абебі, столиці Абісинії (Етіопії) повісили на публічній площі перед масами народу генерала Меісту Невая, команданта королівської ґвардії, який очолював минулорічний невдатний державний переворот під час перебування імператора Гайле Селяссі за кордоном. Засуджений на смерть військовим трибуналом генерал відмовився апеліювати до ласки імператора на помилування його.

● **В Об'єднаних Націях**, під час дебат над їх дефіцитовим бюджетом, представник Америки обіцяв дати тій установі більшу суму, як їй від Америки належить. Ґадають, що ЗДА вплатять половину з $120 мільйонів, що їх вимагає Гаммершилд на переведення місії ОН в Конґо.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 8-го КВІТНЯ 1961:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, в год. 8:00 веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вул. — І. Малець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204, в год. 7:00 веч., в залі УНДому, 140 2-га Еве., в залі ч. 25. — В. Гасій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ Па. — Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324, в год. 7:00 веч. — Вирівнюючи членські вкладки, просимо також принести пожертву на будову пам'ятника Т. Шевченкові. — На Загальних Річних Зборах в дні 11-го березня до Управи обрано: С. Барабах — предс.; Д. Матковський — заступник предс.; І. Струк — секр. і касир; П. Кухарський — заст. касира. До Контр. Комісії: В. Луцишин і І. Венгринюк.

НЕДІЛЯ, 9-го КВІТНЯ 1961:

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 39, в год. 3:00 по пол., в залі УНДому. Збирання чл. вкладок в суботу, 8-го квітня, від год. 7-10 веч. і в неділю, 9-го квітня, від год. 12-3 по пол. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292, в год. 1:30 по пол., в УНДомі. — Управа.

БАЛТІМОРЕ, Мд. — Місячні Збори Б-ва Пресв. Тройці, в год. 1:30 по пол., в Укр. Гор. Клюбі, при 3101 O'Donnell St. Проситься членів прибути на Збори точно та вирівняти чл. вкладки. — І. Малко, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, Па. — Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 223, які мали відбутися 2-го квітня відбудуться в неділю, 9-го квітня, по другій Службі Божій, в парохіяльній залі. — І. Барнас, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 16-го КВІТНЯ 1961:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. Василія Великого, Відд. 361, які мали відбутися 9-го квітня перенесено на 16-го, з причини Великодніх Свят. — Управа.

CAMPBELL, Ohio — Місячні Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 218, в приміщенні УНДому — 165 Gordon Ave., в год. 2:00 по полудні. — Реченець Зборів із 9-го на 16-го змінено тому, що на 9-го припадає свято Христового Воскресення, по старому стилю. — Управа.

Українці Бразилії проти московського колоніялізму

(сдо). 12 березня 1961 року в приміщенні Репрезентаційного Дому Хліборобсько-Освітного Союзу в Куритибі в Бразилії відбулося віче українців і бразилійців українського походження. Промовляли п. Ст. Кобилянський, голова Централі Хліб-Освіт. Союзу, полк. А. Долуд і п. С. Савицький, підкреслюючи необхідність звернутися до президента Бразилії з проханням звернути особливу увагу на існування колоніялізму в совєтській імперії, — колоніялізму московського. Ст Кобилянський спеціяльно звернув увагу, що це прохання має іти власне з провінції Парани зі столицею Куритибою бо саме звідси було вибране свого часу п. Жаньо Квадроса депутатом федерального парляменту, і що саме тут він дістав переважну більшість голосів, коли кандидував на президента. Дуже багато бразилійських громадян Парани — українського походження підтримували кандидатуру п. Квадроса. Треба вислати до нього спеціяльний меморіял що його мали б підписати всі українці і громадяни українського походження Парани. Тут же він відчитав текст меморіялу, який прийнято бурхливими оплесками всіх присутніх. Редактор „Хлібороба" п. Ол. Ващенко відчитав текст загально-політичної резолюції, яку присутні схвалили також гучними, довготривалими оплесками. Віче схвалило:

1) Розпочати негайно збирання підписів під Меморіялом до Президента Республіки по всій Куритибі серед нашого громадянства і закінчити цю працю протягом одного тижня. Віче виділило з себе кількох осіб, яким вручені тексти для збирання підписів.

2) Звернутися до всіх громад наших людей в Парані з закликом провести також збирання підписів під Меморіял до Президента Республіки в їхніх місцевостях і вислати ті матеріяли до Централі Українсько-Бразилійського Клюбу.

3) Вдатися з проханням до окремих сенаторів і федеральних послів, щоб цю справу вони порушили у федеральному сенаті й парляменті, та до окремих послів сойму Парани, щоб вони зробили те саме в законодатному органі цієї провінції.

4) Надіслати телеграму до генерального секретаря ОН, щоб підтримати Меморандум українських політичних угруповань, вже надісланий на його ім'я, і бурхливо ухвалений всіма присутніми на вічі.

Спорт

ТРИЗУБ — БРУКЛИН ІТЕЛІЄНС 1:0 (0:0)

Коледж Пойнт, Н.Й. 26 березня. — В мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи здобув филадельфійський Тризуб на виїзді у Ню Йорку дві цінні точки дуже скромною перемогою над противником, який досі стоїть у показнику Ліґи на дев'ятому місці. Тризуб виступив до цих змагань у своєму нормальному складі з Ілаєм на середині нападу. Італійці виступили вперше з новими добрими змагунами. Одинокі ворота дня здобув Нога дуже сильним і цільним стрілом з вільного з віддалі 20 метрів на 15 хвилин перед кінцем змагань.

Приступаючи до оцінки самих змагань треба підкреслити, що підходжу до неї з трактуванням Тризуба, як нашого чемпіона Америки та репрезентативної дружини, до якої ставимо більші вимоги, як до других клюбів. Гра Тризуба минулої неділі виявила значні браки, головно в дружиновій співпраці нападу, пробоєвости цілої дружини та викінченні акцій під воротами противника. Крім цього досі не розв'язана в Тризубі проблема провідника нападу, бо Ілай це типовий помічник, який мимо великої дози працьовитости і гарного опанування м' яча не виявив пробоєвости, стрілової диспозиції. Дружина, як цілість, не могла розправитися з італійцями, не зважаючи на постійну перевагу. Задні лінії чомусь більше комбінували під своїми воротами, як напад, якому це було більше потрібне. Особливо в першій півгрі вражав еґоїзм поодиноких напасників. Стрілово Тризуб не дописав і тому, хоч і мав перевагу, перемогу можна вважати щасливою, коли взяти під увагу дуже мале число добрих стрілів до воріт противника. Вкінці треба відмітити, що значно утруднювало гру мале грище, на якому відбувалися змагання. Можливо, що противники Тризуба більше звикли до таких розмірів грища, хоч було це грище чуже для обидвох клюбів.

Тому, що ми хотіли б бачити Тризуб і в цьому році чемпіоном ЗДА та Американської Футбольної Ліґи, та виступаємо за те, щоб Тризуб міг репрезентувати Америку у Міжнародній Футбольній Лізі, вважаю ці критичні завваги потрібними для Тризуба та його проводу, щоб якнайскоріше направити недоліки головно у співпраці змагунів та їх кондиції та устійнити склад і уклад нападу, без чого гра його завжди недомагатиме. А змагунів Тризуб має і то справді доброї кляси.

(в. с.)

● 4 студенти коледжу Віндгем в Путні, Вермонт зробили 237 миль пішки і прибули до Ню Йорку 7-го дня подорожі, роблячи денно пересічно 34 милі. Вони хотіли підтримати президента Кеннеді, який закликав американську молодь до того, щоб дбала про свою фізичну тугість. Ці студенти були у віці від 19-ох до 22-ох років.

● 31-го березня в Ню Йорку почали гелікоптерами возити туристів понад місто, щоб дати їм можливість поглянути на це найбільше місто з лету птахів. Минулого року перевезли гелікоптерами 4,000 пасажирів. Одно місце в гелікоптері коштує $5 під час лету, що триває 7 мінут і робить 8 до 9 миль. Двоє дітей до 12 років платять за одне місце.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посмертні згадки

Марія ЛІНИНСЬКА — членка Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 274 УНСоюзу в Йонґставн, Огайо, померла 1-го березня 1961 р. Покійна походила з Устє Зелене, пов. Бучач, Зах. Україна. Полишила у смутку чоловіка Михайла, бората в Арґентині, 4 сестри в Краю і Америці, 1 сина Михайла, 3 доньки: Анну Гула, Розалію Сенчишак і Ольгу Пенхан та 9 внуків. Похорон відбувся 4-го березня 1961 р., при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу, на цвинтар укр. прав. церкви. — Вічна Їй Пам'ять!

Т. Сенедяк, секр.

Стах ЩЕНҐОР, — член Відд. 241 УНСоюзу у Вунсакет, Р. Ай., помер дня 15-го березня 1961 р., по довгій недузі. Покійний народився в Борках Малих, пов. Скалат. До УНСоюзу вступив 1924 р. Був добрим і щирим українцем, не жалів датків на народні цілі та був прикладним членом Відділу, та заст. предсідника. Покійний полишив дружину Євдокію, 2 синів, внуків та правнуків. Похорон відбувся 18-го березня 1961 р., із пох. заведення до укр. прав. церкви, при участі Родини, Членів Відділу та Знайомих. Покійного поховано на українському православному цвинтарі в Блекстон, Масс. — Вічна Йому Пам'ять!

Ст. Бардачевський, секр.

ТАРЗАН, ч. 4626. Ранений буйвіл прямує до табору!

"YOU KNEW, PERHAPS EVEN PLANNED FOR THOSE MEN TO FOLLOW YOU," CONTINUED TARZAN--

BUT SUDDENLY A PIERCING SCREAM SHATTERED THE TENSE ATMOSPHERE--

AND THEN A SNORTING, PAWING JUGGERNAUT OF DESTRUCTION CHARGED TOWARD THE CAMP-- THE WOUNDED BUFFALO!

Ви знали, а може навіть плянували, щоб ті люди йшли за вами, — продовжував Тарзан...

Але нагло пронизливий крик порушив напружену атмосферу...

І тоді поранений буйвіл, пирскаючи і сунучися, як нищівний вал, прямував до табору, щоб напасти!